

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz

Evidenční číslo: 10821/2013
Registrační číslo (uvádějte vždy v korespondenci): 164/SU/2012

Nález

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 3. 12. 2012 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi ve věci návrhu ■ (dále jen „Navrhovatelka“), proti společnosti MSC MONEY SERVICE CORPORATION, a. s., IČO 28574010, se sídlem Hybešova 200/6, 779 00 Olomouc - Hodolany, zapsané v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ostravě, oddíl B, vložka 10091 (dále též „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o vrácení částky ve výši 13.000,-Kč, takto:

- I. **Instituce, MSC MONEY SERVICE CORPORATION, a. s., IČO 28574010, se sídlem Hybešova 200/6, 779 00 Olomouc – Hodolany, je povinna navrhovatelce, ■, zaplatit částku 13.000,- Kč (slovy: třináct tisíc korun českých), a to ve lhůtě 3 dnů ode dne právní moci tohoto nálezu.**
- II. **Instituce, MSC MONEY SERVICE CORPORATION, a. s., je podle § 17a zákona o finančním arbitrovi povinna zaplatit sankci ve výši 15.000 Kč (slovy patnáct tisíc korun českých), protože arbitř v nálezu vyhovuje návrhu navrhovatelky, ■. Sankci je instituce, MSC MONEY SERVICE CORPORATION, a. s., povinna uhradit ve lhůtě do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto nálezu na účet Kanceláře finančního arbitra vedený u České národní banky, č. 19-3520001/0710, var. symbol 1642012, konst. symbol 558.**

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatelka se domáhá vrácení peněžní částky ve výši 13.000,- Kč, kterou uhradila Instituci jako ceny za plnění z Klientů smluv.

Finanční arbitř z předložených podkladů zjistil, že dne 4. 12. 2011 Navrhovatelka označená jako zájemce uzavřela s Institucí označenou jako poskytovatel, prostřednictvím finančního konzultanta ■ (dále jen „Finanční konzultant“) Klientů smlouvu SAFIR č. ■, v níž mimo jiné Navrhovatelka vyjádřila svůj zájem o získání půjčky ve výši 200.000,- Kč (dále jen

„Klientská smlouva SAFIR“). Předmětem Klientské smlouvy je podle odstavce 3 závazek Instituce „posoudit podle vlastních pravidel a postupů s ohledem na údaje, které zájemce v této smlouvě a v dalších dokumentech uvedl a rozhodnout, zejména s ohledem na zákon o spotřebitelském úvěru, zda zájemci úvěr poskytne, či nikoliv“, přičemž tuto činnost se zavázala podle odstavce 8 vykonat za cenu 6.500,- Kč.

Finanční arbitr dále zjistil, že dne 13. 1. 2012 Navrhovatelka označená jako zájemce uzavřela s Institucí označenou jako poskytovatel, prostřednictvím finanční konzultantky ■■■ (dále jen „Finanční konzultantka“) Klientskou smlouvu PLATINUM č. ■■■, v níž mimo jiné Navrhovatelka vyjádřila svůj zájem o získání půjčky ve výši 300.000,- Kč (dále jen „Klientská smlouva PLATINUM“). Předmětem Klientské smlouvy je podle odstavce 3 závazek Instituce, že „posoudí podle vlastních pravidel a postupů s ohledem na údaje, které zájemce v této smlouvě a v dalších dokumentech uvedl a sám se rozhodne, zejména s ohledem na zákon o spotřebitelském úvěru, zda zájemci úvěr poskytne, či nikoliv nebo předložit společnosti zabývající se poskytováním úvěrů/půjček veškeré informace o zájemci...a to za účelem uzavření smlouvy o úvěru/půjčce s touto společností“, přičemž tuto činnost se zavázala podle odstavce 8 vykonat za cenu 6.500,- Kč.

Pro úplnost finanční arbitr dodává, že pro případné řešení sporu z Klientské smlouvy PLATINUM si Navrhovatelka s Institucí sjednala rozhodčí smlouvu (dále jen „Rozhodčí smlouva PLATINUM“), kde je v prvním odstavci uvedeno, že „[s]mluvní strany se výslovně dohodly, že veškeré spory vznikající z Klientské smlouvy ■■■, ke které je tato rozhodčí smlouva přiložena, a v souvislosti s ní, budou projednávány a rozhodovány s vyloučením pravomoci obecných soudů v rozhodčím řízení...“.

Instituce je obchodní společností, která je držitelem živnostenského oprávnění s předmětem podnikání „Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru“, s datem vzniku oprávnění 3. 1. 2011, na dobu neurčitou, na jehož základě byla při splnění dalších podmínek v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, oprávněna v době uzavření smluvních vztahů poskytovat a zprostředkovat spotřebitelské úvěry. Instituce tedy může být institucí ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatelka vystupovala ve smluvních vztazích s Institucí jako fyzická osoba, která by jednala v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu povolání. Finanční arbitr považuje Navrhovatelku za spotřebitele ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi. Navrhovatelka tedy může být navrhovatelem ve smyslu § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi.

Finanční arbitr v rámci zkoumání podmínek řízení zjistil, že Klientská smlouva SAFIR a Klientská smlouva PLATINUM, byly uzavřeny za účinnosti zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), a nejsou ve smyslu ustanovení § 2 zákona o spotřebitelském úvěru smluvními vztahy vyloučeným z působnosti tohoto zákona.

Finanční arbitr konstatuje, že je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi věřitelem, resp. zprostředkovatelem a spotřebitelem při nabízení nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle

ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4. Tvrzení Navrhovatelky

Navrhovatelka tvrdí, že dne 4. 12. 2011 uzavřela smlouvu o půjčce, resp. Klientskou smlouvu SAFIR s Finančním konzultantem Instituce v kanceláři v Praze - Kobylisích. Za uzavření smlouvy o půjčce Navrhovatelka zaplatila částku 6.500,- Kč k rukám Finančního konzultanta, který Navrhovatelku ujistil, že má půjčku schválenou a do 48 hodin bude mít peníze na účtu. Přičemž přímo před Navrhovatelkou zadal požadavek do počítače. Vzápětí Navrhovatelka obdržela SMS zprávu, že se její požadavek vyřizuje.

Navrhovatelka doplňuje, že za dva dny jí přišel dopis, ve kterém Instituce požadovala zaslání výpisů z účtu, přestože je Navrhovatelka nabízela při osobní schůzce přímo Finančnímu konzultantovi, který jí ujistil, že jich není potřeba. Následně přišel Navrhovatelce e-mail, že je půjčka zamítnuta. Navrhovatelka posléze zažádala o vrácení peněz, ovšem bez výsledku.

Navrhovatelka dále uvádí, že v lednu 2012 při hledání půjčky kontaktovala Finanční konzultantku, která nabízela půjčky. Na osobní schůzce v Praze Navrhovatelka uzavřela s Finanční konzultantkou Klientskou smlouvu PLATINUM, přičemž Finanční konzultantka přislíbila půjčku s tím, že peníze bude mít Navrhovatelka do 48 hodin na účtu. Finanční konzultantka současně sama na osobní schůzce upozornila na Finančního konzultanta s tím, že tento podvodník si narychlo vytvořil kancelář a je již proti němu zahájeno trestní stíhání. Navrhovatelka se dozvěděla, že Finanční konzultantka také pracuje pro Instituci, ovšem nechala se zlákat jejími slovy, že už má půjčku schválenou a opětovně zaplatila poplatek 6.500,- Kč.

Navrhovatelka konstatuje, že smlouva uzavřená s Finanční konzultantkou byla opravdu jiná, než smlouva uzavřená s Finančním konzultantem. Od osobní schůzky ovšem Finanční konzultantka nekomunikuje a linka call centra Instituce nefunguje. Navrhovatelka se podle svého tvrzení několikrát pokoušela kontaktovat přímo Finanční konzultantku, ale ta se nechala zapírat, stejně jako Finanční konzultant.

Navrhovatelka závěrem dodává, že považuje toto jednání ze strany Finančního konzultanta a Finanční konzultantky (dále také „Finanční konzultanti“) za okrádání lidí. Za uvedení nepravdivých informací se Navrhovatelka domáhá vrácení poplatků zpět.

6. Tvrzení Instituce

Instituce tvrdí, že uzavřela prostřednictvím Finančního konzultanta s Navrhovatelkou Klientskou smlouvu SAFIR č. ■■■. Předmětem smlouvy bylo posouzení žádosti o půjčku Navrhovatelky s ohledem na údaje, které Navrhovatelka uvedla v Klientské smlouvě a rozhodnutí, zda Navrhovatelce půjčku poskytne či nikoliv. Předmět smlouvy je uveden v čl. 3 této smlouvy. Podle Klientské smlouvy SAFIR není na poskytnutí půjčky právní nárok. V souladu s touto smlouvou Instituce požadovala po Navrhovatelce poskytnutí dalších dokladů, ze kterých by mohla posoudit schopnost Navrhovatelky splácet požadovanou půjčku. Navrhovatelka požadované doklady předložila, ovšem Instituce podle interních postupů a pravidel rozhodla, že Navrhovatelce půjčku neposkytne, o čemž byla Navrhovatelka v souladu s čl. 4 Klientské smlouvy SAFIR emailovou zprávou ze dne 16. 12. 2011 informována.

Instituce dodává, že půjčku Navrhovatelce neposkytla s ohledem na informace, které se dozvěděla z výpisů z účtu, tedy že Navrhovatelka splácí půjčku, o které Instituci neřekla, a její platební morálka není dobrá. Klientská smlouva SAFIR tak byla podle názoru Instituce splněna ze strany Instituce.

Instituce dále uvádí, že uzavřela dne 13.1.2012 prostřednictvím Finanční konzultantky s Navrhovatelkou Klientskou smlouvu PLATINUM č. ■■■. Předmětem smlouvy bylo posouzení žádosti o půjčku Navrhovatelky s ohledem na údaje, které Navrhovatelka uvedla v Klientské smlouvě a rozhodnutí, zda Navrhovatelce půjčku poskytne či nikoliv. Předmět smlouvy je uveden v čl. 3 této smlouvy. Podle Klientské smlouvy PLATINUM není na poskytnutí půjčky právní nárok. V souladu s touto smlouvou Instituce požadovala po Navrhovatelce poskytnutí dalších dokladů, ze kterých by mohla posoudit schopnost Navrhovatelky splácet požadovanou půjčku. Navrhovatelka požadované doklady nepředložila, s Institucí vůbec nekomunikovala, pouze prostřednictvím Finanční konzultantky doložila některé doklady. U Klientské smlouvy PLATINUM Instituce požaduje potvrzení o příjmu vystavené zaměstnavatelem nebo kopii daňového přiznání. Tyto dokumenty již Navrhovatelka podle tvrzení Instituce nepředložila a Instituce tak nemohla splnit svůj závazek z této smlouvy, přičemž platnost smlouvy v souladu s čl. 5 skončila.

Instituce konstatuje, že Navrhovatelka zaplatila za každou smlouvu 6.500,- Kč, přičemž se jedná o cenu za posouzení žádosti stanovenou v čl. 8 obou Klientských smluv. Instituce obdržela alikvotní část ve výši 3.000,- Kč, která jí náleží podle smluv o poskytování zboží a služeb uzavřených s Finančními konzultanty. Částka ve výši 3.500,- Kč byla odměna pro Finanční konzultanty.

Instituce vysvětluje, že základní rozdíl mezi Klientskou smlouvou SAFIR a Klientskou smlouvou PLATINUM je ve výši možné žádosti o půjčku. Na základě Klientské smlouvy SAFIR je možné žádat o půjčku v maximální výši 200.000,- Kč, přičemž příjem není třeba prokazovat potvrzením od zaměstnavatele nebo předloženým daňovým přiznáním, kdežto na základě Klientské smlouvy PLATINUM bylo možné žádat o půjčku v maximální výši 500.000,- Kč, ovšem s nutností předložit potvrzení o příjmu od zaměstnavatele nebo daňového přiznání.

Instituce uvádí, že nevlastní žádné zvukové záznamy komunikace s Navrhovatelkou, eviduje pouze jeden telefonický hovor s call centrem ze dne 14. 12. 2011, na kterém bylo Navrhovatelce sděleno, jaké doklady Instituce obdržela a jaké další potřebuje, aby mohla posoudit žádost Navrhovatelky z Klientské smlouvy SAFIR. Ke Klientské smlouvě PLATINUM nemá Instituce telefonickou ani písemnou komunikaci.

Dne 7. 5. 2013 obdržela Instituce dopis s žádostí o vrácení poplatků, na který Instituce reagovala. Instituce tvrdí, že podle článku 8 Klientských smluv nárok na vrácení zaplaceného poplatku Navrhovatelka nemá v případě zamítnutí žádosti o půjčku, ani v případě, že neposkytne součinnost, tj. nedodá dokumenty nutné pro rozhodnutí.

K posuzování bonity klienta při uzavírání klientských smluv Instituce obecně konstatuje, že klient musí být fyzická osoba – občan České republiky nebo členského státu Evropské unie s trvalým pobytem na území České republiky ve věku mezi 18 – 65, resp. 70 lety s ohledem na typ Klientské smlouvy. Pokud je klient zaměstnanec musí být zaměstnán na dobu neurčitou, nikoli ve zkušební době, resp. s ním nesmí být jednáno o skončení pracovního poměru.

U některých klientských smluv (SAFIR, ERIS) musí klient prokázat příjem. Současně klient nesmí mít debet na běžném účtu, popř. nemít na účtu žádnou rezervu. Dále nesmí uvést jiné závazky a příjmy v klientské smlouvě a jiné v dokumentaci k žádosti o půjčku.

Instituce závěrem dodává, že od poloviny roku 2012 neuzavírá se svými klienty klientské smlouvy s poplatkem. Tato změna strategie podnikání Instituce vycházela ze zvyšujícího se počtu dní po splatnosti u klientů, z nákladů, které musí Instituce vynaložit na to, aby dlužníci hradili své závazky, a to i za podmínek přísného posuzování jejich bonity. Instituce průměrně obdrží pouze 40 % své pohledávky. Z tohoto důvodu Instituce usoudila, že je nezbytně nutné, aby mezi svými klienty šířila osvětu – finanční gramotnost formou konzultací. Proto Instituce nabízí prostřednictvím svých finančních konzultantů, možnost uzavření smlouvy o konzultaci, za kterou musí klient ovšem zaplatit.

7. Dokazování a hodnocení důkazů

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi není vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy. Finanční arbitr všechny navržené a jím shromážděné důkazy provedl, když hodnotil každý důkaz jednotlivě a všechny v jejich vzájemné souvislosti, a uvážil o nich takto.

Finanční arbitr pro účely tohoto řízení vzal za prokázané, že Navrhovatelka a Instituce uzavřely dne 4. 12. 2011 Klientskou smlouvu SAFIR a dne 13. 1. 2012 Klientskou smlouvu PLATINUM.

Finanční arbitr má dále za prokázané, že Navrhovatelka v souvislosti s Klientskou smlouvou SAFIR zaplatila dne 4. 12. 2011 Instituci k rukám Finančního konzultanta částku ve výši 6.500,- Kč, na kterou Finanční konzultant vydal Navrhovatelce potvrzení. Finanční arbitr má rovněž za prokázané, že Navrhovatelka v souvislosti s Klientskou smlouvou PLATINUM zaplatila dne 13. 1. 2012 Instituci k rukám Finanční konzultantky částku ve výši 6.500,- Kč, na kterou Finanční konzultantka vydala Navrhovatelce potvrzení.

Finanční arbitr zjistil, že Klientské smlouvy uzavřely strany sporu jako smlouvy innominátní/nepojmenované ve smyslu § 51 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „občanský zákoník“). Současně se jedná o občanskoprávní vztahy, na které se uplatní zvláštní ustanovení o spotřebitelských smlouvách podle § 51a a násl. občanského zákoníku, neboť jak bylo uvedeno shora, Navrhovatelka ve smluvních vztazích s Institucí nejednala v rámci své podnikatelské činnosti.

Finanční arbitr podrobil zkoumání, resp. srovnání obsah obou Klientských smluv a zjistil, že kromě údajů o výši požadované půjčky je jejich obsah až na drobné výjimky totožný. Z toho důvodu mohl provést hodnocení výše zmíněných smluv, resp. jejich ustanovení rozhodných pro posouzení věci a práv a povinností z nich vyplývajících společně pro oba smluvní vztahy.

V Klientských smlouvách je Navrhovatelka označena jako žadatel a Instituce podle odstavce prvního jako poskytovatel, přičemž podle Klientské smlouvy SAFIR má Navrhovatelka zájem o půjčku ve výši 200.000,- Kč a podle Klientské smlouvy PLATINUM má zájem o půjčku ve výši 300.000,- Kč.

Podle odstavce 3. Klientských smluv je poskytovatel oprávněn „požadovat po zájemci (rozuměj Navrhovatelce) o uzavření smlouvy o půjčce dokumenty“, ze kterých Poskytovatel posoudí „podle vlastních pravidel a postupů s ohledem na údaje, které zájemce v této smlouvě a v dalších dokumentech uvedl“ a současně se Poskytovatel sám rozhodne „zejména s ohledem na zákon o spotřebitelském úvěru, zda zájemci půjčku poskytne, či nikoliv... Jde především o informace o majetkových a výdělečných poměrech zájemce, o požadované výši půjčky, možnosti splácení, možnosti případného ručení, možnosti poskytnutí zástavy, o vlastnictví k věcem movitým či nemovitým, o existenci dalších závazků zájemce vůči jiným věřitelům apod.“ V návaznosti pak podle odstavce 4. „[o] výsledku posouzení žádosti je povinen zájemce vyrozumět poskytovatel“.

Otázce zjišťování a zpracování informací o Navrhovatelce se dále věnuje odstavec 13. Klientských smluv, kde zájemce s odkazem na zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, prohlašuje, že uděluje Instituci výslovný souhlas „ke zpracování jeho osobních údajů za účelem poskytnutí půjčky správcem...získání údajů o bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce, pořizování kopií osobních dokladů, vyhotovení návrhu na uzavření smlouvy o půjčce“.

Podle odstavce 5. je zájemce povinen „poskytnout na základě této smlouvy poskytovateli součinnost k doplnění dalších nebo chybějících údajů, tak, aby poskytovatel mohl řádně s odbornou péčí posoudit schopnost zájemce splácet půjčku ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru. Neposkytne-li zájemce součinnost nejpozději ve lhůtě 1 měsíce od první výzvy poskytovatele, není poskytovatel povinen službu, která je předmětem této smlouvy, zájemci poskytnout.“ Totéž platí „nedodá-li zájemce kompletní požadované údaje ve lhůtě 2 měsíců od první výzvy poskytovatele.“

V odstavci 6. Je pak uvedeno, že půjčka není produkt, na který „vzniká zájemci jakýkoliv právní nárok. Totéž platí o výši a způsobu poskytovaných prostředků“.

Odstavec 8. obsahuje ustanovení, na základě kterého se Navrhovatelka zavázala zaplatit částku ve výši 6.500,- Kč a to za účelem „zpracování podkladů posouzení bonity zájemce“ a „prověření správnosti a úplnosti informací, které zájemce uvedl a doložil“. Uhrazená částka pak zahrnuje „zaplacení veškerých administrativních, poštovních, cestovních a dalších výdajů, zejména komplexní vyhodnocení žádosti...o půjčku spojené s ohodnocením míry finančního rizika u zájemce, které poskytovatel a finanční konzultant v souvislosti s činností, která je předmětem této smlouvy vynaloží...Zájemce bere na vědomí, že poplatek je jednorázový, jeho výše konečná a poskytovatel či finanční konzultant nemůže tento poplatek žádným způsobem do budoucna navyšovat“. Podle téhož odstavce pak zaplacením poplatku „vzniká zájemci právo na plnění, které je předmětem této smlouvy. Zájemce bere výslovně na vědomí, že zaplacený poplatek je nevratný, a to i v případě negativního výsledku žádosti...o půjčku a také v případě, kdy zájemce, byť byl k tomu vyzván, neposkytne poskytovateli součinnost dle ustanovení odst. 5 této smlouvy“.

V odstavci 9. je Navrhovatelka informována o možnosti odstoupit od smlouvy podle § 57 občanského zákoníku, přičemž v odstavci 10. Navrhovatelka výslovně prohlašuje, že si telefonicky sjednala návštěvu Instituce, resp. finančního konzultanta, za účelem objednávky jeho služeb ve smyslu § 57 odst. 1 občanského zákoníku, resp. podepsání Klientských smluv.

Podle odstavce 15. je zájemce srozuměn a souhlasí s tím, že „může být v souvislosti s uzavřením této Klientské smlouvy osloven třetí osobou s nabídkou na uzavření smlouvy o půjčce. Zájemce dává souhlas poskytovateli a třetím subjektům k zaslání obchodních sdělení a nabídek

prostřednictvím elektronických prostředků zejména v souladu se zákonem č. 480/2004 sb. tak, aby mohly být zájemci zasilány informace s nabídkou produktu a služeb ve formě emailových zpráv do emailové schránky zájemce a SMS zpráv na telefon určeným zájemcem“.

V odstavci 16. je pak smluvními stranami ujednáno, že Klientské smlouvy nabývají platnosti a účinnosti dnem jejich podpisu. Současně pak podle tohoto odstavce v Klientské smlouvě PLATINUM, resp. podle odstavce 17. Klientské smlouvy SAFIR, tvoří nedílnou součást smlouvy příloha „*Podmínky a informace o podmínkách poskytování půjček podle § 5 zákona o spotřebitelském úvěru*“. V této příloze se Instituce označuje jako věřitel/zprostředkovatel spotřebitelského úvěru a poskytuje klientovi předsmuvní informace ve smyslu § 5 zákona o spotřebitelském úvěru.

Z obsahu Klientských smluv stejně jako z jejich příloh vyplývá, že Instituce ve vztahu k Navrhovatelce jednala nejen v pozici věřitele při poskytování spotřebitelského úvěru, ale také v pozici možného zprostředkovatele, přičemž podle odstavce 15. Klientských smluv s tímto Navrhovatelka vyslovila souhlas.

Finanční arbitr dovozuje, že z hlediska vzájemných práv a povinností z Klientských smluv vyplývajících bylo povinností Navrhovatelky podle odstavce 5. poskytnout součinnost, resp. doklady požadované Institucí a podle odstavce 8. zaplatit poplatek ve výši 6.500,- Kč. Právem Navrhovatelky pak bylo podle odstavce 3., aby její žádost byla posouzena, přičemž o výsledku posouzení žádosti se Instituce zavázala podle odstavce 4. Navrhovatelku informovat.

Právem Instituce podle odstavce 3 Klientských smluv bylo požadovat po Navrhovatelce doklady k získání informací o Navrhovatelce a povinností, která taktéž vyplývá z tohoto odstavce zhodnotit žádost Navrhovatelky podle vlastních pravidel a postupů a sama se rozhodnout, zda spotřebitelský úvěr poskytne, resp. podle odstavců 6 a 15 poskytne v jiné výši či pouze zprostředkuje úvěr, přičemž Instituce se tuto činnost zavázala vykonat podle odstavce 8. za úplatu.

Navrhovatelka na základě výše uvedených smluv zaplatila Instituci úplaty, poskytla Finanční konzultantce osobní údaje, údaje o svých příjmech a závazcích, výši požadovaného úvěru a souhlasila se zpracováním těchto údajů Institucí. Dále se Navrhovatelka zavázala poskytnout Instituci veškeré potřebné dokumenty, kterých je potřeba pro poskytnutí úvěru a přijala povinné předsmuvní informace podle § 5 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru (vztahy vyplývající z Klientské smlouvy a jejích příloh).

Instituce naproti tomu získala informace o Navrhovatelce a požadované výši úvěru, aby mohla objektivně zhodnotit její úvěruschopnost popřípadě právo si od Navrhovatelky vyžádat další dokumenty, splnila povinnost podle § 5 zákona o spotřebitelském úvěru, obdržela plnění a zavázala se zvážit, zda úvěr Navrhovatelce poskytne či nikoliv.

Finanční arbitr s ohledem na výše uvedené tedy nemá pochyb o tom, že mezi Navrhovatelkou a Institucí byly provedeny úkony odpovídající činnosti spotřebitele a věřitele při poskytování spotřebitelských úvěrů v souladu se zákonem.

Podle § 5 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru má věřitel povinnost poskytnout „*spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat informace uvedené v příloze č. 2 k tomuto zákonu. Učiní tak s dostatečným předstihem před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává*

spotřebitelský úvěr, nebo před tím, než spotřebitel učiní závazný návrh na uzavření takové smlouvy“. Odstavec 5 téhož ustanovení pak ukládá věřiteli povinnost poskytnout „náležité vysvětlení, aby byl spotřebitel schopen posoudit, zda navrhovaná smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, odpovídá jeho potřebám a finanční situaci. Náležitým vysvětlením se rozumí především vysvětlení předmluvních informací poskytnutých podle odstavce 1, včetně důsledků prodlení, a základních informací o jednotlivých nabízených produktech a jejich dopadech na spotřebitele“.

Ustanovení § 9 odst. 1 ukládá věřiteli před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr povinnost „s odbornou péčí posoudit schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, a to na základě dostatečných informací získaných i od spotřebitele, a je-li to nezbytné, nahlédnutím do databází umožňujících posouzení úvěruschopnosti spotřebitele“. Odstavec 4 téhož ustanovení pak uvádí, že pokud „je důvodem neposkytnutí spotřebitelského úvěru výsledek vyhledávání v databázi umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, věřitel okamžitě a bezplatně spotřebitele vyrozumí o tomto výsledku a sdělí mu údaje o použité databázi“.

Finanční arbitr je toho názoru, že výše zmíněná ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru, je třeba vykládat tak, že je zákonnou povinností věřitele, resp. Instituce, provést úkony v ustanovení uvedené, ovšem nikoli za úplatu, tak aby spotřebitel nebyl krácen na svých právech.

Finanční arbitr si je vědom zásady smluvní volnosti, která dává smluvním stranám možnost upravit si vzájemná práva a povinnosti ze závazkových vztahů samostatně, ovšem současně se ztotožňuje s názorem Ústavního soudu, který judikoval ve svém rozhodnutí sp. zn. III ÚS 729/06 ze dne 3. 1. 2001, že „[z]ásada smluvní volnosti se projevuje mj. v možnosti svobodně určit obsah smlouvy. I smluvní volnost vyjádřená v určitém právním úkonu však podléhá posouzení podle ustanovení § 39 obč. zák., a proto nelze dospět k závěru, že obsah právního úkonu nemůže být v rozporu s dobrými mravy jen proto, že byl výsledkem konsensu smluvních stran.“

Povinnost finančního arbitra přezkoumat vzájemná práva a povinnosti vyplývající ze spotřebitelských smluv podle §51a a násl. občanského zákoníku, resp. závazkových vztahů uzavřených mezi Navrhovatelkou, jako spotřebitelem v postavení slabší smluvní strany, a Institucí, jako osobou jednající v rámci své podnikatelské činnosti, je o to nezbytnější, neboť Klientské smlouvy uzavřené mezi Navrhovatelkou a Institucí mají povahu tzv. formulářových smluv, jejichž obsah, resp. práva a povinnosti ze smluv vyplývající Navrhovatelka nemohla ovlivnit a smlouvy mohla pouze uzavřít nebo neuzavřít.

Finanční arbitr se proto dále musel zabývat otázkou, zda Klientské smlouvy byly platně sjednány, resp. zda vzájemná práva a povinnosti vyplývající pro Navrhovatelku a Instituci z Klientských smluv se nepříčí dobrým mravům.

Podle § 39 občanského zákoníku je „[n]eplatný právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se příčí dobrým mravům“.

Finanční arbitr sdílí právní názor Nejvyššího soudu vyjádřený rozsudku ze dne 30. dubna 2009, sp. zn. 23 Cdo 2184/2007, ve kterém soud dovodil, že smluvní ujednání, podle kterého jedna smluvní strana je povinna přispívat druhé, aniž by se jí za to dostalo jakéhokoliv plnění, je podle § 39 občanského zákoníku neplatné pro rozpor s dobrými mravy, když judikoval, že „[r]ozpor citovaného smluvního ujednání s dobrými mravy spočívá především v tom, že žalobkyně byla

podle rámcové smlouvy povinna přispívat dovolatelce na otevření nových prodejen, avšak této její povinnosti podle skutkového zjištění odvolacího soudu neodpovídala žádná povinnost na straně dovolatelky. Nebyl tudíž stanoven žádný závazek dovolatelky odebrat určité množství zboží od žalobkyně, ani doba, po kterou by dovolatelka měla zboží odebírat. Žalobkyně tak byla nucena přispívat na investiční náklady dovolatelky, aniž by se jí za to dostalo jakéhokoliv závazně ujednaného protiplnění ve smyslu garance množství odebraného zboží a doby, po kterou toto zboží bude dovolatelka odebírat. Rozhodující z hlediska posouzení předmětného ujednání jakožto rozporného s dobrými mravy je však skutečnost, že žalobkyně tím, že byla podle ročních smluv povinna přispívat na náklady spojené s otevřením nových prodejen žalované, se podílela na nákladech žalované, ač je věcí každého podnikatelského subjektu, aby si své náklady podnikání hradil sám. Nemá totiž žádné opodstatnění, aby ve vztahu dvou samostatných podnikatelských subjektů přispíval jeden z těchto subjektů na investiční, či provozní náklady druhého subjektu. Ke krytí nákladů podnikatele slouží příjmy z jeho podnikání a tyto náklady nemůže ani zčásti přenášet na podnikatele jiného.“

Finanční arbitr je mimo jiné i ve světle výše zmíněných rozhodnutí toho názoru, že Navrhovatelce nevznikají z Klientských smluv, které jsou za úplatu ve výši 6.500,- Kč, fakticky žádná práva, resp. protiplnění ze strany Instituce.

Povinnosti, ke kterým se Instituce v odstavci 3. a odstavci 8. zavazuje, nejsou ničím jiným, než činností, kterou nutně v rámci své podnikatelské činnosti při poskytování nebo zprostředkování spotřebitelských úvěrů vykonat musí (v této části je finanční arbitr toho názoru, že je proti dobrým mravům, aby Navrhovatelka přispívala na podnikatelskou činnost Instituce), nebo činností, kterou jí v souvislosti s poskytováním spotřebitelského úvěru ukládá zákon (viz § 5 a § 9 zákona o spotřebitelském úvěru). Instituce tak přenáší náklady ze své zákonné povinnosti na Navrhovatelku, a tím Navrhovatelku krátí na jejích právech. Tuto skutečnost dokládá i odstavec 6. Klientských smluv, ve kterém je uvedeno, že půjčka není produkt, na který „vzniká zájemci jakýkoliv právní nárok. Totéž platí i o výši a způsobu poskytovaných prostředků“.

Finanční arbitr závěrem dodává, že Navrhovatelka žádala Instituci o poskytnutí půjčky na základě Klientských smluv ke dni 4. 12. 2011 a následovně ke dni 13. 1. 2012., tedy v rozmezí pouhých 40 dní. Z vyjádření Instituce současně vyplývá, že první žádost Navrhovatelky byla zamítnuta na základě informací získaných z výpisů z účtu, ze kterých vyplývalo, že Navrhovatelka má špatnou platební morálku a neplatí své další závazky tak, jak by měla. Finanční arbitr dovozuje, že pokud bylo toto rozhodným kritériem pro posouzení bonity Navrhovatelky, musela si být Instituce i v druhém případě vědoma výsledku posouzení druhé žádosti Navrhovatelky ze dne 13. 1. 2012 (i vzhledem k okolnosti, že na základě pozdější žádosti měla Navrhovatelka zájem o poskytnutí půjčky podstatně vyšší) a nešetřila tak práv Navrhovatelky jako spotřebitele.

8. K výrokům rozhodnutí

Finanční arbitr uzavírá, že dospěl k závěru, že Klientská smlouva SAFIR a Klientská smlouva PLATINUM jsou neplatné podle § 39 občanského zákoníku, neboť se příčí dobrým mravům. Plnění, které Navrhovatelka Instituci na základě Klientských smluv poskytla – finanční prostředky v celkové výši 13.000,- Kč, je tedy plněním z neplatného právního úkonu ve smyslu § 451 odst. 2 občanského zákoníku a Instituce je povinna podle odst. 1 téhož ustanovení toto plnění Navrhovatelce vydat. Na základě výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto nálezu.

Jelikož finanční arbitr současně vyhovuje Navrhovatelce, je na místě, aby Instituci uložil podle § 17a zákona o finančním arbitrovi sankci. V tomto případě finanční arbitr ukládá sankci v minimální výši stanovené tímto ustanovením, tedy v částce 15.000 Kč, neboť 10 % z částky 6.500,- Kč, kterou je Instituce podle nálezu povinna zaplatit Navrhovatelce minimální hranici nepřesahuje.

Protože se finančnímu arbitrovi nepodařilo přivést strany sporu ke smíru, rozhodl na základě všech výše uvedených skutečností ve věci tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u č e n í :

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

V Praze dne 20. 12. 2013

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr